

Samtal om pågående översyn av sjukförsäkringen NFF den 13 november 2018

claes.jansson@regeringskansliet.se

Utredningen – En trygg sjukförsäkring med människan i centrum (S 2018:05, Dir. 2018:26)

- Claes Jansson, särskild utredare + två utredningssekreterare
- Referensgrupp + expertgrupp
- Delbetänkande den 30 januari 2019 – bara ”särskilda skäl”
- Slutbetänkande den 15 oktober 2019
  1. Normalt förekommande arbete
  2. Partiell sjukpenning trots att arbetsutbudet inte minskas med lika mycket varje dag
  3. Försäkringsskyddet för timanställda och andra med tidsbegränsade anställningar

Direktiv (normalt förekommande arbete)

- Analysera tillämpningen
- Vilka fysiska och mentala förmågor krävs av en person för att hänvisas till normalt förekommande arbete?
- Säkerställa en rättssäker och likformig bedömning
- Krav på omställning bibehålls men måste vara förståeliga

Direktiv (särskilda skäl)

- Rimligt med omställningskrav för personer som har försörjningsförmåga i annat arbete
- Är det rimligt med omställningskrav för alla både från ett samhällsekonomiskt perspektiv och ett individperspektiv?
- Utgångspunkt – krav på personer som har förmåga, inte på personer som uppenbarligen saknar sådan förmåga

Direktiv (partiell sjukpenning - minska arbetstiden motsvarande varje dag)

- Nuvarande regelverk inte tillräckligt flexibelt?
- Tas arbetsförmågan tillvara i möjligaste mån så att återgång i arbete underlättas?

Direktiv (timanställda/tidsbegränsade anställningar)

- Acceptansen för sjukförsäkringen kan skadas vid otydligheter i lagstiftningen, arbetslös eller ej?
- Legitimiteten kan försvagas vid olika bedömning beroende på anställningsform
- Behov av anpassningar av försäkringsskyddet?

Rehabiliteringskedjan (1 juli 2008)

- Arbetsförmåga bedöms olika beroende på hur länge personen varit sjuk
- Första 90 dagarna – vanliga arbetet eller annat tillfälligt arbete hos arbetsgivaren
- Dag 91-180 – annat arbete hos arbetsgivaren efter omplacering
- Efter dag 180 – normalt förekommande arbete (med vissa undantag)

Normalt förekommande arbete (1 juli 2012)

- Kan anpassas till förändringar på arbetsmarknaden utan att reglerna behöver ändras
- Nationella arbetsmarknaden, inga begränsningar till lokala eller regionala förhållanden
- Inte arbeten som är udda eller sällan förekommande eller subventionerade anställningar, Samhall

Undantag – ”särskilda skäl”

- Fortsätta prövas mot arbete hos arbetsgivaren (gäller inte arbetslösa)
- Senast dag 365 (därefter endast ”oskäligt”)
- Med stor sannolikhet kunna återgå i arbete hos arbetsgivaren (t.ex. operation som kommer att återställa arbetsförmågan)
- Framgå av det medicinska underlaget – välgrundad anledning om återgång + en tidsplan när + tydliga diagnoser

Undantag – ”oskäligt” (1 januari 2010)

- Huvudsakligen vid ”allvarlig sjukdom” (definieras av Socialstyrelsen)
- Successiv försämring, tillfällig förbättring, medicinsk behandling, långvarig rehabilitering vid olyckor/vissa sjukdomar (ex. stroke, brännskador, förlust av kroppsdel), progressiv sjukdom
- Bara exempel, kan finnas fler situationer

Högsta förvaltningsdomstolens dom

- HFD 2018 ref. 51, I. och II. (RÅ 2008 ref. 15)
- Närmare definiera ”normalt förekommande arbete”
- Om den försäkrade har förmåga att försörja sig själv genom sådant förvärvsarbete

HFD:s utgångspunkter

- Den försäkrades sjukdom
- Ingen hänsyn ska tas till arbetsmarknadsmässiga, ekonomiska, sociala och liknande förhållanden
- Finns arbetsförmåga tas ingen hänsyn till om den försäkrade faktiskt kan få ett arbete (abstrakt eller hypotetisk bedömning)
- Vanliga arbeten som den försäkrade trots sin sjukdom kan utföra med ringa eller inga krav på anpassning med hänsyn till de medicinska besvären

Prövningen i det enskilda fallet

- Måste Försäkringskassan kunna peka på ett konkret arbete?
- Nej. Tidigare visst utrymme att ta hänsyn till utbildning, erfarenhet och tidigare verksamhet (före 1 juli 2008)
- Måste vara verklighetsförankrad, hänsyn ska tas till förhållandena på arbetsmarknaden i stort

Forts. prövning i det enskilda fallet

- Arbetsförmedlingens bedömning av en persons arbetsförmåga kan vara vägledande
- Personen måste kunna tillgodose alla krav som ett arbete på den öppna arbetsmarknaden ställer
- Uppfylla arbetsgivares förväntningar när det t.ex. gäller arbetsprestationen och arbetstakt

Vad vi i utredningen bl.a. funderar på

- "Normalt förekommande arbete", fortfarande svårtillämpat (trots HFD:s dom)
- Socialförsäkringsbalken använder omväxlande begreppen "arbetsförmåga" och "förmåga att försörja sig själv genom förvärvsarbete" (någon är villig att betala lön?)
- Läkarintyget - medicinska förutsättningar för arbete? Diagnos> Funktionsnedsättning> Aktivitetsbegränsning
- Individuell bedömning - befintligt skick (ålder, tidigare utbildning, erfarenheter, förmåga att lära nytt)